

Čís. 1985.

Věcná příslušnost pro žalobu, domáhající se zajištění pohledávky zřízením zástavního práva na nemovitosti, řídí se výší pohledávky, jež se má zajistiti.

(Rozh. ze dne 14. listopadu 1922, R I 940/22.)

Žalobu, jež domáhala se zjištění, že žalovaná jest povinna dáti pro nedoplatek kupní ceny 50.000 Kč do zástavy dům a vydati listinu schopnou ku vkladu práva zástavního, zadala žalobkyně na okresním soudě, ocenivši předmět sporu na 5000 K. Žalovaná vznesla námitku věcné nepříslušnosti, již soud první stolice zamítl. **Důvody:** Předmětem sporu jest dle žaloby zjištění, že žalovaná jest povinna dáti pro nedoplatek kupní ceny 50.000 Kč do zástavy dům. Teprve jako důsledek tohoto zjištění žádá se v žalobě odsouzení žalované k podepsání vkladu schopné listiny na tutéž pohledávku. Není tedy předmětem sporu zajištění pohledávky nebo zástavní právo (§ 57 j. n.), nýbrž prohlášení vůle, po případě zjištění důvodu k tomuto prohlášení, a tedy je dáno žalobci dle § 59 j. n. na vůli, aby udal výši svého zájmu. Tuto výši udala žalobkyně na 5000 Kč, a není tedy možno, proti tomuto volnému ocenění ničeho namítati. **Rekursní soud** námitce věcné nepříslušnosti vyhověl a žalobu odmítl. **Důvody:** První soudce neprávem námitku věcné nepříslušnosti soudu zamítl, ježto se, jak stěžovatelka správně ve stížnosti uvádí, v tomto případě jedná pouze o zástavní právo a nikoliv o projev vůle, takže pro hodnotu sporného předmětu jest v tomto případě směrodatným pouze § 57 j. n. a nikoliv § 59 j. n., podle něhož nyní první soudce nesprávně rozhodl, že žalobkyni dáno jest na vůli, aby výši sporu určila. Poněvadž předmět zástavy, v tomto případě dům čp. 555 má nesporně větší cenu, nežli jest výše pohledávky 50.000 Kč, bylo jedině na tuto částku, tedy 50.000 Kč, předmět sporu oceniti. V důsledku toho jest okresní soud k projednání tohoto sporu věcně nepříslušným.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Podle obsahu žaloby a žalobního návrhu domáhá se žalobkyně knihovního zajištění své pohledávky zřízením zástavního práva na domě žalované, ku kterému se tato smlouvou zavázala, již však nyní splniti nechce. Předmětem žaloby není tedy pouhé zjištění povinnosti žalované, nýbrž samo plnění povinnosti té, totiž smluvené zajištění pohledávky žalobkyně hypotekou, žalované patřící. Jde tedy o spor, jež na prvním místě uvádí § 57 j. n. a je proto pro věcnou příslušnost rozhodnou výše pohledávky, jež má se zajistiti, totiž 50.000 Kč. Skutečné právo zástavní předmětem žaloby není, nýbrž jen osobní nárok na jeho zřízení (§ 451 obč. zák.).

Čís. 1986.

Rozšířením žaloby jest nárok zažalován a odčiněna jeho prekluse.

(Rozh. ze dne 14. listopadu 1922, R I 1168/22.)

Žalobce byl z místa správce továrny propuštěn dne 26. března 1921 a domáhal se nejprve žalobou dne 7. května 1921 na zaměstnavateli náhrady 2590 Kč, načež podáním z 29. července 1921 rozšířil žalobu o dalších 102.000 Kč. Žalovaný namítl co do této položky preklusi dle § 34 zák. o obch. pom., již sice procesní soud první stolice neuznal, zamítl však žalobu z jiných důvodů. Odvolací soud žalobě vyhověl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání a uvedl v otázce, o niž tu jde,

v d ů v o d e c h :

Právnímu názoru odvolacího soudu je přisvědčiti v otázce, zda již podáním přípravného spisu, kterým žaloba byla rozšířena na další požadovanou částku služného 102.000 Kč bylo čeleno preklusi zažalovaného nároku ve smyslu § 34 zák. o obch. pom. By prekluse nenastala, je třeba, by nárok byl ve lhůtě šesti měsíců vymáhán soudně, t. j. žalobou. To však stalo se skutečně v tomto případě. V přípravném spisu ze dne 29. července 1921 uvádí žalobce krátce žalobní děj i důvod svého nároku za celou smlouvenou dobu i důkazy a navrhuje, by toto rozšíření žaloby bylo přípustěno a žalovaný odsouzen zaplatiti 104.000 Kč s přísl. Přípravný spis ten má tedy veškerý náležitosti přípravného spisu žalobního ve smyslu § 226 c. ř. s. Jím vymáhá žalobce uspokojení svého nároku proti žalovanému u soudu, což dle § 1497 obč. zák. stačí. Spojil-li žalobce žalobní návrh s návrhem, aby byla o tento jeho nový další nárok rozšířena žaloba, u soudu již dříve podaná, obmezil tím jenom na svůj neprospěch účinnost této nové žaloby pro případ, že toto rozšíření žaloby bude přípustěno (§ 235 c. ř. s.), což se skutečně stalo. K přerušení preklusivní lhůty stačí již podání žaloby (§ 232 odstavec první druhá věta c. ř. s.). Uplatnění nárok při ústním jednání nutno pouze za tím účelem, by se přivodilo zahájení rozepře ve smyslu § 232 odstavec první první věta a odstavec druhý c. ř. s.

Čís. 1987.

Pro žalobu o zaplacení pohledávky, přikázané k vybrání, neplatí příslušnost § 17 ex. ř.

Žaloba o část pohledávky, přikázanou k vybrání, patří věcně na soud, jemuž jest dle § 55 j. n. rozhodovati o pohledávce celkové.

Samostatný cihlářský mistr, jenž zcela samostatně řídí výrobu cihlářského zboží za smlouvenou úplatu, jest samostatným podnikatelem ve smyslu zákona ze dne 27. listopadu 1896, čís. 217 ř. zák.

Teprve, když byla právoplatně určena příslušnost soudu, lze rozhodovati o tom, zda jde o rozepři zahájenou.

(Rozh. ze dne 14. listopadu 1922, R I 1173/22.)

Josef Š. byl cihlářským mistrem u Čeňka K-a a domáhal se na něm žalobou C 12/22 u okresního soudu v Č. zaplacení mzdy více méně 23.000Kč, opřev žalobu co do věcné příslušnosti o § 49 čís. 6 j. n. Žalovaný pustil se do jednání ve věci samé. Zatím, co ve sporu jednáno, byla Anně M-ové, věřitelce Josefa Š-a k vydobytí jejích vykonatelných po-